

SPELREGELS

Dit is het spel Bijstandsbrein. Dit spel is bedoeld om te spelen tijdens de inlichtingencursus die wordt gehouden door inkomensconsulenten. Bijstandsbrein leert cliënten die een bijstandsuitkering ontvangen spelenderwijs casussen te herkennen die te maken hebben met de verplichtingen in de bijstand. Op deze manier leren ze wanneer ze verplichtingen schenden of niet. Het hoofddoel van dit spel is om cliënten die een uitkering ontvangen op grond van de participatiewet, een diepgaander begrip te bieden van hun verplichtingen, de consequenties van het niet nakomen van deze verplichtingen. Dit is een effectieve manier om de complexe materie op een toegankelijke en boeiende wijze over te brengen aan deze cliënten. Door de spelvorm wordt de informatie niet alleen beter begrepen, maar ook beter onthouden. Bovendien biedt het spel de mogelijkheid tot herhaling, wat vooral waardevol is voor klanten die al geruime tijd een bijstandsuitkering ontvangen en hun kennis willen opfrissen.

De spelregels gaan als volgt: de inkomensconsulent trekt verschillende kaarten uit het stapeltje. Hij/zij kan alle kaarten gebruiken op volgorde, maar dit kan ook door elkaar. Op elke kaart staat een casus. Er wordt gevraagd of je in dit geval een plicht in de bijstand schendt. De antwoordopties zijn ja of nee. Wanneer een bijstandsgerechtigde vraagt om meer toelichting (waarom ja/nee), kan de consulent de spelregels raadplegen voor een toelichting op het antwoord. De kaartjes zijn genummerd van 1 tot en met 54. Hieronder vind je per vraag de toelichting.

- 1. Uitleg: De omstandigheid dat de administratie van een werkgever - die de basis heeft gevormd voor de salarisspecificaties van een cliënt - ondeugdelijk is, maakt op zichzelf niet dat daarmee aannemelijk is dat een cliënt meer uren heeft gewerkt of meer inkomsten heeft genoten dan op de salarisspecificaties is vermeld.
B ron: ECLI:NL:CRVB:2017:4334.
- 2. Uitleg: De opbrengst van incidentele verkoop van privégoederen, al dan niet via internet, wordt in het algemeen niet als inkomsten aangemerkt, zodat daarvan in beginsel geen melding behoeft te worden gedaan.
Bron: CRvB 24-7-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:2563.
- 3. Uitleg: De volgende gegevens die zijn opgenomen in de basisregistratie personen zijn uitgezonderd van de inlichtingenplicht aan het college op grond van artikel 17 lid 1 Participatiewet, artikel 13 lid 1 IOAW en artikel 13 lid 1 IOAZ:
 - een adreswijziging (artikel 2.39 Wet basisregistratie personen);
 - het sluiten of eindigen van een huwelijk of geregistreerd partnerschap van een persoon die als ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen (artikel 2.7 lid 1 onderdeel a onder 1 Wet basisregistratie personen).

Dit is opgenomen in artikel 4 Regeling uitzondering inlichtingenplicht.

- 4. Uitleg: De volgende gegevens die zijn opgenomen in de basisregistratie personen zijn uitgezonderd van de inlichtingenplicht aan het college op grond van artikel 17 lid 1 Participatiewet, artikel 13 lid 1 IOAW en artikel 13 lid 1 IOAZ:
 - een adreswijziging (artikel 2.39 Wet basisregistratie personen);
 - het sluiten of eindigen van een huwelijk of geregistreerd partnerschap van een persoon die als ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen (artikel 2.7 lid 1 onderdeel a onder 1 Wet basisregistratie personen).Dit is opgenomen in artikel 4 Regeling uitzondering inlichtingenplicht.
- 5. Uitleg: Art. 13 lid 1 sub e Participatiewet geeft aan dat er geen recht op bijstand is voor degene die per kalenderjaar langer dan 4 weken verblijf houdt buiten Nederland dan wel een aaneengesloten periode van langer dan vier weken verblijf houdt buiten Nederland.
- 6. Uitleg: De volgende gegevens die zijn opgenomen in de basisregistratie personen zijn uitgezonderd van de inlichtingenplicht aan het college op grond van artikel 17 lid 1 Participatiewet, artikel 13 lid 1 IOAW en artikel 13 lid 1 IOAZ:
 - een adreswijziging (artikel 2.39 Wet basisregistratie personen);
 - het sluiten of eindigen van een huwelijk of geregistreerd partnerschap van een persoon die als ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen (artikel 2.7 lid 1 onderdeel a onder 1 Wet basisregistratie personen).

Dit is opgenomen in artikel 4 Regeling uitzondering inlichtingenplicht.

- 7. Uitleg: Als een cliënt de geboortedatum van een kind aan het college heeft doorgegeven, dan hoeft de belanghebbende er later geen melding van te maken dat dat kind 27 jaar is geworden. Het college moet in de gaten houden wanneer het kind 27 jaar wordt en dus met ingang van wanneer de kostendelersnorm moet worden toegepast.

De bijstand kan alleen met toepassing van artikel 54 lid 3 tweede volzin Participatiewet worden herzien of ingetrokken als een belanghebbende redelijkerwijs kon begrijpen dat hij te veel of ten onrechte bijstand ontving. Een cliënt kan niet redelijkerwijs begrijpen dat hij te veel of ten onrechte bijstand ontvangt als zijn kind 27 jaar is geworden waardoor de kostendelersnorm moet worden toegepast en belanghebbende niet over de regels van de kostendelersnorm is voorgelicht.

Bron: ECLI:NL:CRVB:2021:3214.

- 8. Uitleg: De CRvB oordeelt dat het onder deze omstandigheden op de weg van het college ligt nadere informatie op te vragen als dat naar het oordeel van het college nodig is voor het vaststellen van het recht op bijstand. Het college moet deze gegevens dan op grond van artikel 53a lid 1 Participatiewet opvragen. Op de cliënt rust niet de verplichting om spontaan gegevens over de hoogte van het loon per maand of loonspecificaties te verstrekken. Het college heeft pas op 1 september 2017 in een opschortingsbesluit gevraagd om - uiterlijk 11 september 2017 - loonoverzichten in te leveren. Dit betekent dat eerder geen sprake was van schending van de inlichtingenverplichting. De opgelegde boete is omgezet in een waarschuwing, omdat er geen sprake is van een benadelingsbedrag.

Bron: ECLI:NL:CRVB:2021:1476

- 9. Uitleg: De inlichtingenplicht heeft betrekking op feiten en omstandigheden waarvan het een cliënt redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn voor het recht op bijstand, maar niet op de motieven van cliënten die feiten en omstandigheden niet te melden.

Indien een verklaring van een cliënt twijfels oproept, ligt het bij een belastend besluit op de weg van het college die twijfels weg te nemen door een nader onderzoek te verrichten.

Bron: ECLI:NL:CRVB:2012:BV1883.

- 10. Uitleg: De Centrale Raad van Beroep heeft geoordeeld dat het aanleveren van documenten niet onder de inlichtingenverplichting van artikel 17 lid 1 Participatiewet valt (zie CRvB 12-07-2022, ECLI:NL:CRVB:2022:1395 en CRvB 2-8-2022, ECLI:NL:CRVB:2022:1780). Bewijsstukken zijn niet van invloed op het recht op bijstand zelf. De inlichtingenverplichting van artikel 17 lid 1 Participatiewet heeft dus alleen betrekking op het – op verzoek van het college of uit eigen beweging onverwijld – mededeling doen van feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op bijstand.

Als bewijsstukken die gevraagd worden niet worden verstrekt in het kader van een onderzoek naar het recht op bijstand, dan leidt dat tot schending van de medewerkingsverplichting (artikel 17 lid 2 Participatiewet), maar niet tot schending van de inlichtingenverplichting (artikel 17 lid 1 Participatiewet).

- 11. Uitleg: De CRvB oordeelt dat het voor ontvangers van bijstand niet verboden is om via internet goederen te verkopen, mits daarvan en van daaruit verkregen verdiensten tijdig melding wordt gemaakt aan het bijstandverlenend orgaan. De opbrengst van incidentele verkoop van privégoederen, al dan niet via internet, wordt in het algemeen niet als inkomen aangemerkt, zodat daarvan in beginsel geen mededeling behoeft te worden gedaan.

In dit geval kan niet worden gesproken over incidentele verkoop, omdat cliënte heeft aangegeven dat haar hond in ruim een jaar tijd driemaal een nest pups heeft gehad en deze pups ook te koop zijn aangeboden en zij in dit verband geen deugdelijke administratie kon overleggen.

Bron: CRvB 10-06-2014, ECLI:NL:CRVB:2014:1968.

- 12. Uitleg: Belangrijk is dat er verschil wordt gemaakt tussen alleen een adreswijziging van een cliënt of een adreswijziging van een belanghebbende die zorgt voor een verandering in de leefsituatie. Alleen een adreswijziging valt niet onder de inlichtingenplicht. Als de leefsituatie van cliënt verandert, kan dit gevolgen hebben voor het recht op of de hoogte van de bijstand. Bijvoorbeeld als iemand anders op het adres van cliënt wordt in- of uitgeschreven. In dat geval is belanghebbende verplicht de verandering van zijn leefsituatie te melden. Doet hij dit niet, dan schendt hij zijn inlichtingenplicht. Bron: Rechtbank Zeeland-West-Brabant 26-11-2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:5912.

- 13. Uitleg: Op grond van artikel 32 Participatiewet wordt verwacht dat als u extra inkomsten ontvangt, zoals een erfenis, u die inkomsten in de eerste plaats gebruikt voor uw levensonderhoud.

- 14. Uitleg: Een cliënt moet alle wijzigingen van zijn financiële situatie tijdig bij het college melden, ook als het gaat om de aanschaf van een auto en het vrij te laten vermogen daardoor niet wordt overschreden. Omdat in dat geval geen sprake is van een benadelingsbedrag moet de hoogte van de boete op nihil worden gesteld.
Bron: zie Rechtbank Zeeland-West-Brabant 21-2-2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:869 en artt. artikel 18a Participatiewet artikel 2 Boetebesluit socialezekerheidswetten
artikel 2a Boetebesluit socialezekerheidswetten
artikel 2aa Boetebesluit socialezekerheidswetten
- 15. Uitleg: U mag maximaal 28 dagen per kalenderjaar (inclusief weekenden) met behoud van bijstand in het buitenland verblijven. Weekenden en feestdagen tellen daarbij ook mee. U moet uw vakantie - ook al blijft u in Nederland - wel eerst melden en bespreken met uw contactpersoon bij de gemeente.
Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/wat-zijn-mijn-rechten-en-plichten-in-de-bijstand#:~:text=Bijstand%20en%20vakantie,uw%20contactpersoon%20bij%20de%20gemeente.>
- 16. Uitleg: Een cliënt moet het bezit van een onroerende zaak in het buitenland aan het college melden op grond van de inlichtingenverplichting, ook al ligt de aankoopprijs van de onroerende zaak onder de voor cliënt geldende vermogensgrens.
Bron: ECLI:NL:CRVB:2017:475.
- 17. Uitleg: Dit moet op grond van art. 17 Participatiewet. Het enkele feit dat het college inkomensgegevens uit Suwinet kan halen, ontslaat cliënt niet van de inlichtingenplicht. De uitzondering voor gegevens die maar eenmaal gegeven hoeven te worden, geldt hier niet.
- 18. Uitleg: Indien een cliënt niet begrijpt wat het college van hem verlangd, ligt het op zijn weg ter zake hulp te zoeken om daarover helderheid te verkrijgen.
Bron: ECLI:NL:CRVB:2013:CA3212.
- 19. Uitleg: Het behoort tot de verantwoordelijkheid van een cliënt om zich ervan te verzekeren dat hij alle gevraagde stukken en gegevens heeft overgelegd. In geval van twijfel daarover ligt het op de weg van cliënt om hierover met het college contact op te nemen en duidelijkheid te vragen.
Bron: ECLI:NL:CRVB:2015:2135.
- 20. Uitleg: Op grond van artikel 19a Participatie heeft dit invloed op de uitkering. Haar zoon is, vanaf het moment dat hij niet meer studeert, kostendeler.
- 21. Uitleg: Door de hoogte van de inkomsten door te geven verstrekt de bijstandsgerechtigde de gevraagde informatie waarbij hij wel voldoet aan de informatieplicht. Echter door de loonstrook niet in te leveren, schendt de bijstandsgerechtigde wel de medewerkingsplicht.
Bron: Artikel 54 lid 1 en artikel 54 lid 4 van de Participatiewet.
- 22. Uitleg: Op grond van artikel 18 lid 4 sub b Participatiewet mag je het niet weigeren als de gemeente verzoekt om je in te schrijven bij een uitzendbureau voor een grotere kans op werk.
- 23. Uitleg: Je mag jouw kans op werk niet belemmeren door grof gedrag. Als jouw werkgever jou niet wil aannemen door jouw uiterlijke kenmerken, moet je je hieraan aanpassen. Op basis van artikel 18 lid 4 sub g Participatiewet mag kleding of gebrek aan persoonlijke verzorging jouw kans op een baan niet belemmeren
- 24. Uitleg: Na één jaar zoeken naar werk ben je nog niet verplicht een baan te aanvaarden aan de andere kant van het land. Na drie jaar moet je deze wel accepteren. In artikel 18 lid 4 sub d Participatiewet moet iemand bereid zijn om in totaal drie uur te reizen om een baan te verkrijgen, aanvaarden of behouden.
- 25. Uitleg: Op basis van artikel 18 lid 4 sub f Participatiewet ben je verplicht scholing te aanvaarden als dit noodzakelijk is voor het krijgen van een baan.
- 26. Uitleg: Je moet bereid zijn om te verhuizen als er geen geschikte baan voor jou beschikbaar is met een reistijd van drie uur. Op grond van artikel 18 lid 4 sub e Participatiewet moet iemand bereid zijn om te verhuizen als er geen andere manier is waarop de persoon arbeid kan aanvaarden of behouden. Wel moet het dan gaan om een arbeidsovereenkomst met de duur van tenminste één jaar en een beloning die gelijk is aan de voor de persoon geldende bijstandsnorm.

- 27. Uitleg: als je vrijwilligerswerk doet mag dit jouw kansen op een baan niet belemmeren. Wanneer je vrijwilligerswerk gaat doen als je in de bijstand zit, moet je nog steeds op zoek gaan naar een baan. Betaald werk gaat namelijk voor vrijwilligerswerk. Bron: Rijksoverheid.nl
- 28. Uitleg: als je een alleenstaande ouder bent die alle zorg voor het kind draagt heb je geen arbeidsplicht tot dat het kind vijf jaar is. Op grond van artikel 9a lid 1 Participatiewet verleent het college ontheffing van de arbeidsplicht als een alleenstaande ouder de volledige zorg voor een kind heeft die nog geen vijf jaar oud is. Let op dat je deze ontheffing zelf moet aanvragen.
- 29. Uitleg: Je moet verplicht meewerken als er scholing of cursussen aangeboden worden. Je mag je kansen op een baan namelijk niet belemmeren. In artikel 18 lid 4 sub f Participatiewet is geregeld dat jouw bijstandsuitkering mag worden verlaagd wanneer je niet nieuwe kennis wil verkrijgen door een cursus.
- 30. Uitleg: Volgens de arbeidsplicht moet je ervoor zorgen dat aparte kledingkeuzes de kans op werk niet belemmeren. Je moet dan ook de werkgever volgen als hij zegt dat deze kledingkeuzes niet gewenst zijn. Op grond van artikel 18 lid 4 sub g Participatiewet mogen jouw kledingkeuzes het aanvaarden van werk niet belemmeren.
- 31. Uitleg: Op grond van artikel 54 Participatiewet dienen alle stukken volledig ingediend te worden. .
- 32. Uitleg: Op grond van artikel 54 Participatiewet dient de cliënt voldoende medewerking te verlenen.
- 33. Uitleg: als er loon wordt betaald is er sprake van reguliere werkzaamheden. Deze inkomsten moeten worden gekort op de uitkering. Tegenprestatie naar vermogen is onbetaald werk
Bron: Artikel 9 Participatiewet.

- 34. Uitleg: Op grond van artikel 9 lid 7 Pw mag het college alleenstaande ouders die de volledige zorg dragen voor een of meer kinderen tot 5 jaar geen tegenprestatie opleggen.
- 35. Uitleg: Op grond van artikel 9 lid 5 Pw zijn cliënten die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn niet verplicht om een tegenprestatie te leveren.
- 36. Uitleg: Wanneer de gemeente vraagt om documenten ben je verplicht deze aan te leveren.
Bron: ECLI:NL:RBROT:2024:3867.
- 37. Uitleg: Wanneer de gemeente geen gegronde reden heeft voor een huisbezoek mag je deze weigeren zonder dat dit gevolgen heeft voor je bijstandsuitkering. Bron: tekst en commentaar van artikel 17 Pw.
- 38. Uitleg: Mantelzorg mag niet als tegenprestatie worden opgelegd. Tevens mag de gemeente aan iemand die mantelzorger is geen tegenprestatie opleggen. Bron: tekst en commentaar van artikel 9 Pw.
- 39. Uitleg: Alleenstaande ouders die de volledige zorg hebben over een of meer kinderen tot 5 jaar mag het college geen tegenprestatie opleggen. In dit geval is geen sprake van een alleenstaande ouder.
Bron: Artikel 9 lid 7 Pw.
- 40. Uitleg: Het onderhouden en schoonhouden van publieke ruimtes worden gezien als nuttige tegenprestatie. Bron: tekst en commentaar artikel 9 Pw
- 41. Uitleg: Cliënten die al in een re-integratietraject zitten kunnen niet ook nog een tegenprestatie opgelegd krijgen van de gemeente. Bron: tekst en commentaar artikel 9 Pw
- 42. Uitleg: Door niet ter verschijnen op een gesprek wordt de medewerkingsplicht geschonden op grond van artikel 17 lid 2 Pw. Bron: ECLI:NL:CRVB:2011:BR2734.
- 43. Uitleg: Op grond van artikel 9 lid 7 Pw mag het college alleenstaande ouders die de volledige zorg dragen voor een of meer kinderen tot 5 jaar mag het college geen tegenprestatie opleggen.
- 44. Uitleg: De duur van een tegenprestatie moet van beperkte omvang zijn. Desondanks hier geen concrete regels voor zijn komt uit jurisprudentie naar voren dat 32 uur per week niet als beperkte omvang kan worden gezien. Bron: tekst en commentaar artikel 9 Pw
- 45. Uitleg: Door de hoogte van de inkomsten door te geven verstrekt de bijstandsgerechtigde de gevraagde informatie waarbij hij wel voldoet aan de informatieplicht. Echter door de loonstrook niet in te leveren, schendt de bijstandsgerechtigde wel de medewerkingsplicht.
Bron: Artikel 54 lid 1 en artikel 54 lid 4 van de Participatiewet.

- 46. Uitleg: Op grond van artikel 9 lid 4 Pw kan dit echter alleen indien er passende kinderopvang beschikbaar is.
- 47. Uitleg: De gemeente mag op grond van feiten en omstandigheden een huisbezoek doen om de woon- en leefsituatie van de bijstandsontvanger te beoordelen. Bron: ECLI:NL:RBMNE:2021:3628
- 48. Uitleg: Op grond van artikel 54 lid 1, 2 en 4 Pw kan het college het recht op bijstand opschorten indien de belanghebbende de voor de verlening van bijstand van belang zijnde gegevens of de gevorderde bewijsstukken niet, niet tijdig of onvolledig heeft verstrekt en hem dit te verwijten valt, of indien de belanghebbende anderszins onvoldoende medewerking verleent.
- 49. Uitleg: Zie artikel 9 lid 1 sub b jo. Artikel 6 lid 1 sub c Pw. De gemeente kan dit verplichten aan jou dit is van belang om zelfstandig maatschappelijk te kunnen participeren.
- 50. Uitleg: Iedereen van 18 tot 65 jaar met een bijstandsuitkering is verplicht om naar werk te zoeken en werk te aanvaarden. Er geldt alleen een uitzondering voor de alleenstaande ouder met een kind jonger dan vijf jaar.
- 51. Uitleg: Indien u het er niet mee eens bent dan kunt u hiertegen bezwaar maken. Let wel op dit schort de beslissing dat u in eerste instantie moet deelnemen niet op. U zult dus eerst medewerking moeten verlenen aan dit project. U kunt ook een voorlopige voorziening aanvragen bij de rechter om te worden ontheven van deelname aan het project. Bron: ECLI:NL:CRVB:2015:1744
- 52. Uitleg: De gemeente mag verlangen dat u scholing gaat volgen, vrijwilligerswerk gaat doen, gaat werken met behoud van uitkering, aan een traject gaat deelnemen waardoor u uit uw sociaal isolement wordt gehaald, mee moet werken aan een onderzoek waarbij vastgesteld wordt of u nog kunt werken of re-integreren. Bron: Sociale zekerheidsrecht begrepen, Mr. H.C. Geugjes en Mr. K.U.J. Hopman
- 53. Uitleg: Op grond van artikel 9a lid 1 Participatiewet kunt u alleen verzoeken om ontheffing van de arbeidsplicht wanneer u een alleenstaande ouder bent met een kind jonger dan 5 jaar oud en de volledige zorg hebt over uw kind.
- 54. Uitleg: Sinds 1 januari 2012 wordt de ontheffing nog maar een keer verleend gedurende maximaal 5 jaar op grond van artikel 9a lid 1 Participatiewet, ongeacht het aantal kinderen dat u krijgt. Als uw kind 5 wordt, wordt de ontheffing automatisch opgeschort. Als u de periode van 5 jaar nog niet hebt verbruikt en u krijgt daarna nog een kind, dan kunt u nog ontheven worden voor de resterende duur.

BIJSTANDBREIN

TEST JOUW KENNIS OVER DE PLICHTEN VAN DE
BIJSTAND

